

Bestand helt på grensen

FORSKNING

Nordsjøtorsken ble i 2006 klassifisert som «nær truet» i norsk rødliste, som er den minst alvorlige plasseringen på rødlista. Dette takket være forskningsdata fra ICES.

Ingebjørg Hestvik
Henningsvær

– Vi har ikke kunnskaper nok om våre fiskebestander til å si noe om hvor sannsynlig det er at en art vil dø ut. Bortsett fra når det gjelder nordsjøtorsk, sier forsker Kjell Nedreaas ved Havforskningsinstituttet.

Kjell Nedreaas

Nedreaas var leder for ekspertgruppen som plasserte bestanden på rødlista i 2006. Ifølge han kan man enten gå ut fra bestandsreduksjon de siste tre generasjoner, eller man kan bruke prognoser som sier noe om sannsynligheten for at en art vil dø ut.

Ville gått strengere ut

– Hadde vi kun gått ut fra våre egne data om reduksjon i bestandsstørrelsen, ville nordsjøtorsken havnet i en alvorligere klasse. Takket være forskningsdata fra ICES kunne man plassere nordsjøtorsken i den «letteste» klassen på rødlista, forteller Nedreaas.

Han vil ikke spekulere i om bestanden vil bli «flyttet på» når rødlista oppdateres i 2010, men sier at han ikke er noe lettere til sinns nå enn tidligere med tanke på bestanden.

– Det er frustrerende når vi vet hvor godt forholdene ligger til rette i Nordsjøen for at bestanden skal ta seg opp, og at vi samtidig har problemer med utkast av ungfisk. Den spiren vi har til forbedring blir effektivt ødelagt på den måten.

Nedreaas bekrefter også at Havforskningen har vært kritisk til de kriteriene som ligger til grunn for lista, og at ting kan endre seg mellom hver gang den oppdateres.

– Det kan være lang tid med fire år mellom hver oppdatering. Da må Havforskningen kunne gå ut og fortelle om endringer i bestandssituasjonen og hvorvidt rødlista stemmer med virkeligheten, mener han.

Ikke fjernet fra lista

Direktør for Artsdatabanken, Ivar Myklebust, sier til Fiskeribladet Fiskaren at det ikke er riktig at arter har blitt oppført eller tatt bort fra rødlista de siste årene, slik det blir hevdet fra enkelte. Sist rødlisten ble opp-

RØDLISTET: Nordsjøtorsken er klassifisert som «nær truet» i den norske rødlista, men havforsker kjell Nedreaas hadde gjerne sett en alvorligere merkelapp på dette torskslaget.

– Null-anbefaling er helt uten grunn

KVOTERAD

– Jeg skjønner ikke hvor bestanden holder seg så dårlig fra. Hvis en prøvde å gjøre noe ut av det som er sagt, så kan faktisk være helt uten grunn. Hvor alvorlige er problemene?

Øyepål
Helse

Normal tilstand

Fiskeribladet Fiskaren 30. juni

datert var i 2006, og neste oppdatering skjer i 2010. – Norsk Rødliste utløser heller ikke automatisk et forvaltningstiltak. Lista er en faglig vurdering, som myndighetene kan bruke som underlag for sine

ICES fornøyd

En rykende fersk rapport fra Det Internasjonale råd for Havforskning (ICES) slår fast at det er godt samsvar mellom de kriteriene som brukes i nasjonale rødlister og ICES' egne kriterier for bestandsvurderinger.

– Dette styrker rødlista som rådgivende dokument, mener direktør for Artsdatabanken, Ivar Myklebust.

Myklebust forteller at Artsbanken nå er i en planleggingsfase i forhold til neste oppdatering av rødlista. Kommende høst vil nye ekspertgrupper opprettes, og for de

Hadde vi kun gått ut fra våre egne data om reduksjon i bestandsstørrelsen, ville nordsjøtorsken havnet i en alvorligere klasse

Kjell Nedreaas,
Havforskningsinstituttet.

beslutninger, understreker han.

Nordsjøtorsken er oppført i klasse NT i rødlisten, som står for «Nær Truet». Kriteriet for å komme i denne klassen er at bestanden må ha blitt redusert

kommersielle fiskeslagene vil Havforskningsinstituttets (HI) forskere være sentrale.

– Vi synes HI har gjort en veldig god jobb og gitt verdifulle bidrag til arbeidet, mener Myklebust.

ICES tilrår null fiske av nordsjøtorsk i 2009, og HI slutter seg til. Det er WWF Norge glade for.

– Nå må Norge og EU overholde rådene fra forskerne og stanse det vanvittige fisket på torsk i Nordsjøen, sier Nina Jensen, havmiljørådgiver i WWF.

Hun ønsker seg nå mer

med 25-50 prosent de siste 10 årene, eller i løpet av tre generasjoner.

Kriteriene er strengere for arter hvor man kjenner årsaken til bestandsnedgangen og har iverksatt tiltak. Dette gjelder dermed fiskeslag hvor nedgangen skyldes fiske, og hvor man har satt i verk reguleringer. Som eksempel på ulik klassifisering er bestanden av kysttorsk nord for 62° nord oppført i rødlista som «sterkt truet», mens bestanden av polartorsk i Porsanger er oppført som «kritisk truet».

– Klassifiseringen er i hovedsak basert på to typer informasjon, forteller prosjektleder John Kålås ved Artsdatabanken.

press fra norske myndigheter overfor EU, for å få også EU-landene til å holde seg til forskernes anbefalinger.

– Vedvarende dårlig rekruttering viser tydelig at fisket er lite bærekraftig, og resultatet blir at både fisken og fiskerne taper, sier Jensen.

– Det mest effektive løsningen for å gjenoppbygge gytebestanden slik at fisket kan gjenåpnes er å redusere fangst og utkast av ungfisk. 1-3 år gammel fisk har de siste årene utgjort over 80 prosent av fangsten i antall, og fører derfor til at bestanden ikke vokser.

– Det er nedgang i bestandsstørrelse, og populasjonsstørrelse. For fisk bestemmes klassen i all hovedsak ut fra hvor sterk nedgangen har vært.

redaksjonen@fbfi.no
Telefon: 77 05 90 00

FAKTA: RØDLISTA

■ Ei rødliste er en oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er truet av utryddelse, er utsatt for betydelig reduksjon eller er naturlig sjeldne. ■ Ei ny rødliste for Norge ble offentliggjort den 6. desember 2006.

■ Artene er vurdert å tilhøre en av flere nærmere definerte truet-kategori som Verdens naturvernunion (IUCN) la fram i 2001. Kategoriene omfatter alt fra arter som allerede er utryddet, eller som står i fare for å bli utryddet, til arter som bør overvåkes på grunn av en pågående eller tidligere negativ bestandsutvikling. ■ En rekke kommersielle fiskerarter står på rødlista, blant annet kveite, lange, uer, øyepål og pigghå.

■ Det er fire hovedkategorier: Nær truet (NT), Sårbar (VU), Sterkt truet (EN) og Kritisk truet (CR).

■ For å komme inn på rødlista må det være minimum fem prosent sannsynlighet for at arten vil være utdødd innen 100 år.

■ Rødlista oppdateres neste gang i 2010.